

Čitateljem v pouk in zabavo.

Otroške borze za berače.

V Budimpešti.

V ogrski prestolici v Budimpešti je odkrila policija pred kratkem otroško borzo za berače. Približno 30 mater, ki je oddalo svojo deco v to sramotno borzo proti denarni odškodnini, so zaprli in jih bodo prav občutno obsodili.

V Budimpešti so opazovali že cele mesece, da se je znatno zvišalo število beračev, ki so prosjačili v spremstvu teh otrok. Skoro na vsakem voglu ulice je sedel berač, ob katerem je stal razcapan otrok, ki je vzbujal z najrevnejšo zunanostjo usmiljenje mimosidov.

Na Italijanskem.

Kar se tiče barantanja z deco v beraške svrhe, je prednjačila Italija pred pojavom Mussolinija. Statistično je dokazano, da je bilo v prejšnji Italiji v oblasti beračev 30.000 otrok, ki so služili prosjaškemu cilju: ganiti potnika. Italijanski berači so uganjali neverjetne grozovitosti, da so prikrojili deco že na zunaj tako, da se je smilila vsakemu, ki jo je videl. Berači so zlomili otrokom ude in so pustili, da so se slabo zarasli. Otroke so nalašč okuževali z groznimi očesnimi boleznimi i. t. d. Šele fašistična Italija je odpravila beraško nadlogo, ki je uganjala vse obsodbe vredno suženjstvo z nedolžnimi otroci.

V Španiji.

Na istem glasu kakor Italija, je bila v predvojni dobi tudi Španija. Še pred vojno so odkrili v Madridu otroško borzo, ki je dajala beračem proti plačilu najemnine 70 otrok, s pomočjo katerih so prosjačili vsak dan po mestnih ulicah. Mnogo od teh otrok je bilo oslepljenih, kruljavih in na vse mogoče načine spačenih.

Celo angleška policija

se je morala boriti pred desetletji proti beračenju v spremstvu pohabljenega dece. V Londonu so izsledili podjetnika, ki je dobesedno kupil nekaj tucatov zapuščenih dečkov v inozemstvu. Ti fanti so morali prodajati v poletju led. Ves izkupiček so morali oddati gospodarju, ki jih je pretepeval ter jim je dajal najslabšo hrano. V poletnem času so romali z lajnami od enega dvorišča do drugega. Na večer ob povratu jih je trinog neusmiljeno batinal, če mu ni kateri odštel zjutraj pri odhodu na beračenje narekovane svote.

Cigani.

V južno-vzhodni Evropi se dogaja še danes, da ugrabijo cigani majhne otroke, jih pohabijo z namenom, da lahko z njimi beračijo.

Na Kitajskem.

Kar se tiče otroške bede, je še danes najslabše na Kitajskem in to predvsem po pristaniških mestih. Kitajska je,

kar se tiče blagoslova dece, na celem svetu na prvem mestu. Nobena roba ni med Kitajci tako poceni kot otrok. Edini, ki se brigajo na Kitajskem, da ublažijo trgovanje z deco, so misijonarji, saj so razne krlajske vlade ter oblasti na tem polju brez prave moči. Prodaja otrok beračem tvori na Kitajskem samo en del trgovanja z deco; znatnejši del nesrečnih otrok zbarantajo fabrikam, ki sijajno izhajajo z najcenejšimi delovnimi močmi. Kitajski otroci, ki delajo kot sužnji po tvornicah, prebivajo v posebnih kasarnah in morajo ves zaslužek oddajati gospodarju in onemu, ki je otroka prodal fabrikantu.

Iz življenja labudov.

O ptici labudu gre glas, da zapoje in se oglasi samo enkrat v življenju in sicer tik pred smrtjo. Kdor je imel priliko, da je opazoval divje labude, je glede petja teh ptic povsem drugačnega mnenja. Ob času parenja labudi niso mutasti, ampak bruhajo iz sebe glasove, ki sličejo fanfarskim in s tem nikakor ne oznanjajo svoje smrti. Domači in ukročni labud, katerega vidimo, kako plava po naših ribnikih in jezerih liki ponosni kralj, daje od sebe neznačajne glasove, če je vznemirjen. In pri vsej molčečnosti pa labud ni miroljubna ptica. Tudi v življenju domačega labuda se odigravajo pogostokrat žaloigre, iz katerih lahko uvidimo, da je labudova molčeča zunanost — prevara.

Labud doseže starost 100 let. Zanimivo pri labudih je, da lahko opazujemo pri njih nekako poskusno zakonsko življenje. V času parenja si zbere samec samicu in živi skupno z njo. Še le po preteku več mesecev se odloči, da začne delati gnezdo in ustanavljati družino. Ako sta enkrat labuda dogradila prvo gnezdo, se vračata leto za letom na isto gnezdišče. Ko se enkrat izvale mladiči, jih čuvata starša z neverjetno pozornostjo. Človeka in živali, ki se bližajo mladičem, stara dva napadata z vso srditostjo.

Večkrat se zgodi, da si hoče drug v bližini gnezdeči labudski par prilastiti del vodne gladine, kateri je že v posesti prvotnega para. V takih slučajih pride do najljutejših bojov med samcem, ki končajo s smrtjo enega ali drugega nasprotnika.

Večkrat so že opazovali, da se brigata morilec in njegova samica za — mladiče ubitega in tvorita z njimi skupaj eno družino. Za vdovljeno mater se ne zmenita in ta si poišče drugega samca, ali pa pogine vsled žalosti. — Istina je, da se ne dajo labudi, ki so zgubili svojega druga, zlahka potolažiti.

Samec se redko odloči za drug zakon, ampak se ogiblje kot vdovec samic. Mnogokrat se zgodi, da poišče vdovec vsako leto staro gnezdo in tamkaj čaka na vrnitev mrtve družice.

So že skušali podtakniti vdovcu drugo tovarišico, a jo je rajši ubil, nego bi bil začel z njo skupno življenje.

Dober poznavalec labudjega življenja je zabeležil naslednji slučaj iz labudjega sveta:

Po nekem ribniku so plavali beli in črni labudi. Obe vrsti ptic sta se držali strogo ločeno. Nekega dne pa je padlo belemu labudu v glavo, da si je zbral med črnimi družico. Beli labudi so se zbrali, nekega večera so se dvignili z ribnika in so se zagnali proti črni labudki, ki je bila premotila belega labuda. V par trenutkih je bila očitna grešnica ubita. Kmalu po uboju je zapazil njen drug plavajoče truplo črne družice. Plaval je večkrat okrog nje, se je dvignil v zrak in odletel preko streh mesta v drug ribnik, kjer je živel kot samotar nekaj let. Lepega dne se mu je pridružila bela samica in sedaj živi z njo povsem srečno. Najbrž je že prebolel žalostni ljubezenski doživljaj.

Mačke proti armadi.

Kruti Kambizes, naslednik perzijskega kralja Kira, se je podal na pot z mogočno armado, da bi si podvrgel Afriko. Srečno je prekorajil arabijsko puščavo. Pred utrjenim mestom Peluzijum je zadel na močno sovražno vojsko. Kambizes je bil v očigled smrtne mu sovražniku Psametihu iz Egipta brez najmanjšega upa na zmago. Zviti Perzijanec si je znal pomagati tudi iz te zagate. Že pri prvem spopadu so se razleteli številni egipčanski vojaki na vse štiri vetrove. Zatekli so se za obzidje mesta Peluzijum. Pozneje so povprašali Kambizesa, kako in zakaj mu je uspela zmaga nad toliko sovražno premočjo? Odgovoril je, da so tvorile prve vrste njegove armade — mačke. Osupli Egipčani niso upali sprožiti svojih pušic na mačke; mačka je bila staremu Egipčanu sveta žival! Nekaj tucatov mačk je razgnalo priznana junaško egipčansko vojsko.

Kopel 62 stopinj.

Znani francoski general Marmont, ki je dobro poznal Vzhod, je trdil, da je poznal v Brussi Turčina, kateri je vzdržal v kopeli 62 stopinj. Po poročilih drugih opazovalcev umetne vročine znaša znosna kopalna toplota precej manj. Neki francoski zdravnik je vzdržal v koplem kopalnišču v Roussillonu 3 minute pri vročini 40 stop. R. Razni angleški učenjaki, med temi Solander, Banks ter Blagden, so prenesli koncem 18. stoletja v zakurjenem prostoru zračno temperaturo od 102 in pol stopinje celih 8 minut. Na podlagi baš kar omenjenega poskusa so ugotovili, da prenese človek z roko v vodi 40 in pol, v olju 43 in v alkoholu 43 in pol stopinje vročine.